

v globalizujúcom sa svete. Delegáti vo všeobecnosti potvrdili, že zabezpečenie zdravého životného prostredia a rast ekonomiky nie sú protichodné politické ciele. Vzhľadom na úzke väzby medzi ekonomikou a životným prostredím je dôležité integrovať ochranu životného prostredia do rezortných politík a hospodárskych stratégií. V druhej časti bloku zameranej na environmentálne financovanie a partnerstvá podporujúce implementáciu environmentálnych politík a programov vystúpila Brigitta Schmögnerová, viceprezidentka EBRD pre životné prostredie, obstarávanie a správu. Zamerala sa na podporu trvalo udržateľného rozvoja prostredníctvom investícií na zlepšenie situácie v environmentálnej a sociálnej oblasti. Z príspevkov jednotlivých delegátov vyplynulo, že hlavným problémom je presvedčiť ministrov financií o prioritte environmentálnych investícií. Delegáti hovorili o širokej škále finančných ná-

strojov a potvrdili, že je potrebná ich inovácia.

Najdiskutovanejšou témou počas príprav konferencie bola však **budúcnosť procesu Životné prostredie pre Európu**. Všetci účastníci sa zhodli na tom, že proces vytvára takú širokú bázu pre environmentálnu spoluprácu na rôznych úrovniach, aká je veľmi potrebná práve v súčasnosti, keď koordinovaný prístup k riešeniu globálnych environmentálnych problémov zohráva čoraz väčšiu úlohu. Niektoré štáty zdôraznili, že proces sa orientuje na príliš veľa tematických okruhov, ktorým sa už venujú aj iné medzinárodné fóra; nakoniec sa zhodli na tom, že vzhľadom na široký záber procesu bude v budúcnosti nevyhnutné okruh tém zúžiť a sústrediť sa na niekoľko prioritných tém, napr. na posilnenie environmentálneho riadenia, budovanie kapacít, zásobovanie vodou a hygienu, cezhraničné otázky s dôrazom na vodné zdroje. Hoci je potrebné vyhnúť sa

duplicita a neriešiť témy, ktoré sa riešia na iných fórach, proces by mal zostať naďalej otvorený aj aktuálnym problémom.

Napriek obrovskému prínosu, aký znamená proces Životné prostredie pre Európu pre celý paneurópsky región, sa v Belehrade jasne ukázala potreba prispôbiť ho meniacim sa politickým a ekonomickým podmienkam v regióne, ktoré sú veľmi rôznorodé. Táto potreba reformy, jasnej a jednoznačnej definície cieľov a priorít do budúcnosti je zakotvená aj v Ministerskej deklarácii „Budovanie mostov do budúcnosti“ (pozri prílohu na s. 11 - 13), ktorá bola prijatá na záver konferencie. Akým smerom sa proces uberie, uvidíme až na jar v roku 2009, kedy by jeho nové smerovanie malo byť schválené na politickej úrovni.

PhDr. Ľubica Mikulášková

Ministerstvo životného prostredia SR

Výskumné a vzdelávacie centrum pre zdravú krajinu a ekosystémy Univerzity OSN na Slovensku

Vláda Slovenskej republiky uznesením č. 590/2007 zo dňa 27. júna 2007 schválila návrh dlho pripravovaného projektu týkajúceho sa zriadenia výskumného a vzdelávacieho centra UNU v Slovenskej republike, čo znamená, že Slovenská republika bude 15. krajinou na svete, v ktorej bude takéto centrum pracovať.

UNU – Univerzita Organizácie Spojených národov bola založená v roku 1975 ako súčasť systému OSN zaoberajúca sa predovšetkým postgraduálnym vzdelávaním a výskumom v oblastiach globálnych problémov ľudstva. Funguje ako decentralizovaná „sieť sietí“ s centrom v Tokiu. Svoju činnosť vykonáva prostredníctvom 14 výskumných a vzdelávacích centier umiestnených po celom svete. Centrum UNU má štatút pracoviska Organizácie Spojených národov. Plní záväzky, priority a spolurozhoduje v otázkach globálnych problémov po celom svete na úrovni OSN, rieši významné projekty a pomáha v oblastiach, na ktoré sa špecializuje. Výskumné a vzdelávacie centrum UNU na Slovensku bude významne zasahovať do riešenia ekologických problémov, krajinného plánovania, ochrany a zachovania prírody. Slovensko tak bude priamo významne koordinovať a zasahovať do riešenia otázok spojených s budúcnosťou tejto planéty pod vlajkou Organizácie Spojených národov.

Predpokladmi na vytvorenie tohto výskumného a vzdelávacieho centra so zameraním na krajinné plánovanie, ochranu a zachovanie životného prostredia sú pre Slovensko program LANDEP vyvinutý v Ústave krajinej ekológie Slovenskej akadémie vied, ktorého metodiku obsahuje Agenda 21 z Rio samitu '92 ako odporúčaný podkladový metodiku pre integrovaný prístup k manažmentu prírodných zdrojov, kvalitný vedecko-výskumný potenciál, skúsenosti a tradícia.

Otvárajú sa nové možnosti a spolupráca, výmena vedeckých informácií a podpora študentov rozvojových krajín v treťom stupni vysokoškolského vzdelávania v spolupráci s domácimi a zahraničnými univerzitami.

Táto univerzita nie je univerzitou, aké poznáme z bežného života. Je to univerzita určená odborníkmi a doktorandom, ktorí sa tu budú vzdelávať a rozvíjať svoje schopnosti v oblastiach zameraných na krajinné plánovanie, ochranu a zachovanie prírody a ekosystémy. Tento akademický uzol zviditeľní akademickú obec a príspeje tak k ďalším možnostiam v oblasti výskumu, ktorých pro-

pagácia v súčasnej dobe nie je zanedbateľná. Výskumné a vzdelávacie centrum pripojením sa na „sieť sietí“ (sieť existujúcich 14 výskumných a vzdelávacích centier UNU) priamo zo srdca Európy nadviaže kontakt s celosvetovou vedeckou komunitou.

Slovenská republika bude na takéto výskumné a vzdelávacie centrum prispievať zo zdrojov Ministerstva školstva SR približne jedným miliónom eur ročne na jeho základné činnosti, ktoré zahŕňajú náklady na mzdy manažmentu, administratívy a obslužného personálu, prevádzkové náklady a časti nákladov pre doktorandov a postdoktorandov. Zároveň poskytne sídlo pre toto výskumné a vzdelávacie centrum. Zvyšok nákladov sa hradí z prostriedkov OSN a rôznych iných zdrojov. V tomto centre bude zamestnaných približne dvadsať pracovníkov rôznych kategórií.

Vzniku tohto centra predchádzala široká odborná a politická diskusia, ktorá vyústila do spracovania štúdie realizovateľnosti vypracovanej slovenskými odborníkmi v spolupráci so zástupcami UNU v Tokiu, Bonne a New Yorku. Podporné stanoviská Úradu vlády SR, Ministerstva školstva SR, Ministerstva pôdohospodárstva SR, Ministerstva životného prostredia SR potvrdili, že aj politickí predstavitelia vítajú túto možnosť zviditeľniť našu krajinu. Na pôde Ministerstva zahraničných vecí SR sa 14. – 15. mája uskutočnila medzinárodná konferencia za účasti 70 zástupcov z Japonska, Namíbie, Holandska, Nemecka, Českej republiky a Slovenska, ktorá pozitívnym stanoviskom potvrdila predpoklady na vytvorenie tohto výskumného a vzdelávacieho centra na Slovensku.

Po mnohých rokoch a aktivitách o príprave a realizácii tejto inštitúcie, na ktorých sa zúčastňovali zástupcovia na najvyššej úrovni (rektor UNU a zástupca generálneho tajomníka OSN Hans J. A. Ginkel, najvyšší predstavitelia MVZ SR, MŠ

SR, MŽP SR a MP SR, ako aj predstavitelia akademickej komunity) poverili v marci 2006 koordináciu činnosti pracovnej komisie sekcie vedy a techniky Ministerstva školstva SR na spracovanie štúdie realizovateľnosti tohto centra. Nasledovali rokovania o štruktúre a fungovaní inštitúcie a príprava štúdie pre založenie vzdelávacieho centra UNU.

V súčasnosti sa na pôde Ministerstva zahraničných vecí SR pripravuje k podpisu Memorandum o porozumení a Dohoda medzi Slovenskou republikou ako hostiteľskou krajinou a Univerzitou Spojených národov. Zároveň sa upresňujú technické a praktické ukazovatele zariadenia centra UNU. Otvorenie centra sa plánuje na začiatok budúceho roka.

Výskumné a vzdelávacie centrum UNU nie je však iba o vede a výskume. Zviditeľní krajinu a pomôže nadviazať nové kontakty v medzinárodnej spolupráci. Umožní vytvorenie a upevnenie lepších vzťahov nielen mladým výskumníkom zo Slovenska a okolitých krajín s medzinárodnou vedeckou komunitou, ale svojím vedeckým potenciálom pomôže v zmiernení globálnych problémov na celom svete. Umožní zúčastňovať sa a koordinovať projekty v rôznych častiach sveta, riešiť odlišnú problematiku krajinného plánovania.

prof. Ing. Mikuláš Šupín, CSc.

generálny riaditeľ sekcie vedy a techniky

Ministerstvo školstva SR

Stretnutie podpredsedu vlády a ministra školstva SR Jána Mikolaja s rektorom Univerzity Spojených národov prof. Hansom J. A. van Ginkelom (prvý sprava) v Bratislave 15. mája 2007 (foto: Mgr. Barbora Miháliková)